

מראה מקומות מסכת פסחים - פרק ראשון**להכשיר בית דירה לעכו"ם****1. פסחים ו. "למימרא דשכירות קניא" עד "אמר רב יהודה אמר רב המוצא חמץ"**

למימרא דשכירות קניא? והתנן: אף במקום שאמרו להשכיר - לא לבית דירה אמרו, מפני שמכניסין לתוכו עבודה זרה. ואי סלקא דעתך דשכירות קניא, כי קא מעייל - לביתה דנפשיה קא מעייל! - שאני הכא, דאפקיה רחמנא בלשון לא ימצא - מי שמצוי בידך, יצא זה שאינו מצוי בידך

2. בבא מציעא נו: "בעי רבי זירא שכירות" עד "בעי רבא חיטין"

בעי רבי זירא: שכירות יש לו אונאה או אין לו אונאה? ממכר אמר רחמנא - אבל לא שכירות, או דלמא לא שנא? - אמר ליה אביי: מי כתיב ממכר לעולם? ממכר סתמא כתיב, והאי נמי ביומיה מכירה היא

3. תוס' בבא מציעא כו: ד"ה והאי

תימה דבפ' קמא דע"ז (דף טו. ושם ד"ה והשתא) מוכח דשכירות לא קני מישראל ששכר פרה מכהן ומלא לבית דירה אמרו וי"ל דהכא גבי אונאה כתיב ממכר מיותר לרבות שכירות

4. סוכה מא: "דאמר רבא הא לך אתרוג" עד "למה לי למימר"

דאמר רבא: הא לך אתרוג זה על מנת שתחזיריהו לי, נטלו ויצא בו, החזירו - יצא, לא החזירו - לא יצא

5. רא"ש סוכה ג:ל "וצריך שיתנהו לו במתנה גמורה" עד "ותדע מדאמר"

וצריך שיתנהו לו במתנה גמורה ע"מ שיחזיר ואחר שיצא בו צריך לחזור וליתנהו לו במתנה בשעת חזרה אבל אם אמר לו יהא במתנה עד שתצא בו ואח"כ יהא שלי כבתחלה לא יצא בו דהוי כמו שאול

6. קצות רמא:ד "אלא שלא מצאתי" עד "ולפי"ז צ"ל הא דאמרו"

אלא שלא מצאתי לי רב בזה, ואחר החיפוש מצאתי רב קדמון כדברינו אלה, והוא בתשובת הרא"ש כלל ל"ה סי' ב' שם כתב תשובת הרב ר' אביגדור כהן צדק וז"ל, ואותה ששנינו (סוכה מא, ב) אין אדם יוצא ידי חובתו ב"ט ראשון בלולבו של חברו, אע"ג דיהיב ליה בפירוש הנאת שימוש דהיינו נטילתו לצאת בו לא נפיק ביה עד דמקניא ליה קניית הגוף לשעה לכל הפחות, התם היינו טעמא דכתיב (ויקרא כג, מ) לכם משלכם דקנין הגוף משמע ולא סגי בהנאת שימוש לחוד, וא"ת הלא מתנה על מנת להחזיר קנין פירות בעלמא קרי ליה בפרק יש נוחלין (קלז, א) ונפיק ביה, יש לומר דלהכי קרי ליה קנין פירות שאינו יכול לאוכלו אבל מיהו קנין הגוף לשעה מיקרי, ובהכי סגי דולקחתם לכם משלכם משעת לקיחה קפיד רחמנא שיהיה משלו והא איכא. והכי מסיק התם בהדיא דאפילו מאן דפליג במכירה ואכילה, למיפק כ"ע לא פליגי דנפיק עכ"ל. וע"ש ויעלוז לבי שכוונתי לדעת רב קדמון

7. הגהות אשר"י עבודה זרה א:כב

רבינו אפרים ברבי יצחק כתב שאם שכר ישראל בית מעובד כוכבים אסור לישראל להניח עבודת כוכבים בתוכו וכן אם שכר בהמה וחמר אחרי' בשבת חייב חטאת דשכירות קניא קצת ואין נראה ומ"מ הואיל ונפק מפומיה דגאון טוב ליהדר. מא"ז ע"כ

8. תוס' עבודה זרה כא ד"ה אף

יש לפקפק על מה היו סומכים בני אדם למכור ולהשכיר בתים לעובדי כוכבים ואף לבית דירה ויש רוצים להביא ראיה להתיר מדתניא בתוספתא (פ"ב) כאן וכאן לא ישכיר אדם ביתו לעובד כוכבים מפני שידוע שמכניס לתוכה עבודת כוכבים אפ"ה משכירין להם ארוות ואוצרות ופונדקאות אע"פ שידוע שמכניס לתוכו עבודת כוכבים משמע הטעם משום שמחלק בין מקום שמכניס עבודת כוכבים בקביעות בין שאינו מכניס ובהנך שאומר אינו מכניס עבודת כוכבים בקביעות שרי ולפי זה בעת שהעובדי כוכבים שבינינו אינם מכניסין לבתיהם עבודת כוכבים בקביעות אלא כשיש שם מת או שנוטה למות וגם אותה שעה אינן עובדין אותם מותר אכן משם אין ראיה גמורה כי יש לתלות טעם היתר דארוות ואוצרות דשמא לא אסרה התורה אלא בבית העשויה לדירה דכתיב לא תביא תועבה אל ביתך ולשם אפילו דרך עראי אסור אבל אותם בתים שאינם עשויים לדירה לא אסרה תורה ולהכי שרי ארוות ואוצרות ורבינו חיים כהן היה מביא ראיה להתיר מדגרסינן בירושלמי אף במקום שאמרו להשכיר לא לבית דירה אמרו הא במקום שנהגו למכור מוכר אף לבית דירה ומשכיר אף לבית דירה והיה נראה לו הטעם דבחוץ לארץ לא מיקרי ביתך אלא בארץ וקשו בה טובא חדא כי אין נראה לר"י שיגרע ישראל בחוץ לארץ מעובד כוכבים דאפילו למ"ד אין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל בחוצה לארץ מיהא יש לו קנין ועוד קשה לרבי יהודה דגבי מזוזה דכתיב ביתך הכי נמי תימא דמי

9. רא"ש עבודה זרה א:כב "תימה על מה" עד סוף הסימן

תימה על מה שנהגו האידנא היתר להשכיר בתים לעובדי כוכבים ואע"פ שמכניס לתוכו עבודת כוכבים סמוך למיתתו. ויש להביא ראיה להתיר מדתניא בתוספתא כאן וכאן לא ישכיר אדם ביתו לעובדי כוכבים מפני שידוע שמכניסין לתוכו עבודת כוכבים. אבל משכירין להם שדות ואוצרות ופונדקאות אע"פ שמכניס לתוכו עבודת כוכבים. ומאי שנא דשרי שדות ואוצרות ופונדקאות שידוע שמכניס לתוכו עבודת כוכבים. הלכך נראה לפרש דהא דאסרינן להשכיר לעובדי כוכבים היינו מדרבנן. דפשיטא דקרא קמזהר לישראל גופיה אלא שחכמים אסרו להשכיר לעובדי כוכבים דהעובד כוכבים מביא עבודת כוכבים לבית ישראל. הלכך לא אסרו חכמים אלא בית דירה. ובימיהם היו רגילין להכניס עבודת כוכבים לבתיהן בקבע תמיד. והתירו בשדות ואוצרות ופונדקאות אף על פי שידוע שמכניס לתוכו עבודת כוכבים כיון שאין מכניס בקביעות. והאידנא שאין העובדי כוכבים רגילין להכניס עבודת כוכבים לבתיהם אלא בשעת חולי שרו. ועוד נהיי דלדידן שכירות לא קניא כיון שיד אומות תקיפה ובדיניהם שכירות ליומא כמכר ואףכא אם נפל ביתו של משכיר אינו יכול להוציאו הוי כמכר

10. בבא מציעא קא: "פשיטא נפל ליה ביתא" עד "זבניה או אורתיה"

פשיטא, נפל ליה ביתא - אמר ליה: לא עדיפת מינאי

ורש"י ד"ה לא עדיפת מינאי

מי שמכרה לך, כשם שהוא לא היה יכול להוציאני - אף אתה אין כחך יותר ממנו

11. רמ"א יורה דעה קנא: "השוכר בית" עד סוף דבריו

השוכר בית מעובד כוכבים, יש להחמיר שלא להניח שם דמות עבודת כוכבים של העובד כוכבים. (הגהות אשרי ספ"ק דע"ז)

12. ביאור הגר"א יורה דעה קנ"א אות י"ח

דשכירות קניא במקצת ר"ל דמש"ש שכירות לא קניא היינו לחומרא ודחקו ההיא דב"מ נ"ו ב' אבל כבר תי' תוס' שם ובעבודת כוכבים ט"ו א' וש"מ דדוקא באונאה וז"ש בהג"א שם ואין נראה וע"ש [אבל יש להחמיר ע"פ מ"ש הרא"ש להתיר שכירות לעובד כוכבים האידנא נהי דלדידן שכירות לא קניא כיון שיד אומות תקפה ובדיניהם שכירות ליומא כממכר כו' ומ"ש שיד אומות תקפה ל"ד דבלא"ה עבדינן כדיניהם כמ"ש בעובדא דר"מ בר רחל (ב"מ ע"ג ב') כדיניהם עבדינן כו' וכ"ש בישראל מעובד כוכבים דקניא]

